

1955. Din activitatea agenturii române de spionaj

Prof.univ.dr. ALESANDRU D. DUȚU

Documentul prezentat mai jos, existent în depozitele Arhivelor Naționale Istorice Centrale, fondul CC al PCR-Cancelarie, are o însemnătate excepțională pentru cunoașterea activității uneia din structurile Ministerului Afacerilor Interne din anul 1955, Direcția I, a cărei misiune consta în „munca informativă externă”, mai precis a agenturii române de spionaj. Așa cum rezultă din raportul șefului Direcției, generalul-maior Vasile Vâlcu, preocuparea deosebită a personalului structurii a reprezentat-o constituirea „unei agenturi calificate, cu largi posibilități informative, în principalele obiective politice, militare, economice și tehnico-științifice din importantele țări capitaliste, la fel ca și în rândul emigrației reacționare române”, de unde trebuiau procurate „valoroase informații, folositoare statului”.

Cât de folositoare au fost informațiile furnizate de agentura română de spionaj, este greu de precizat în baza unui singur raport, însă documentul oferă, fără îndoială, informații prețioase despre activitatea spionilor români, cu rezultate dar și cu neîmpliniri, ultimele determinate și de lipsa de pregătire profesională și chiar de cultură generală a unora, semnificativă în acest sens fiind rezoluția agramată – *dece* – pusă de unul dintre superiorii lui Vasile Vâlcu la precizarea generalului că nu fuseseră înființate Serviciul Tehnico-științific și Biroul pentru însoțirea delegațiilor pe linie contrainformativă.

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
DIRECȚIA I

27 octombrie 1955

RAPORT

privind analiza muncii Direcției I pe perioada de la
1 ianuarie - 15 octombrie 1955

Conducerea Ministerului Afacerilor Interne a pus, la începutul acestui an, în fața Direcției I sarcina de a ridica pe o treaptă superioară munca informativă externă, de a ridica calitatea pregătirii profesionale și combativitatea efectivelor din rezidențe, cât și din Centrală.

În acest scop s-a ordonat a lua măsuri de verificare a agenturii existente, înlăturarea elementelor dubioase, nesincere și balastului din agentură, în scopul evitării provocărilor sau pătrunderii dușmanului în rețeaua noastră informativă; cum și crearea unei agenturi calificate, cu largi posibilități informative, în principalele obiective politice, militare, economice și tehnico-științifice din importante țări capitaliste, la fel și în rândul emigrației reacționare române, de unde să procurăm valoroase informații, folositoare statului nostru.

În special s-a pus sarcina de a pătrunde informativ în guvernele, parlamentele și principalele partide politice ale S.U.A., Angliei, Franței, Italiei, Germaniei Occidentale etc., în corpul diplomatic capitalist din țările capitaliste; la comandamentele NATO din Franța și Ismir-Turcia, în statele majore ale armatelor principalelor state capitaliste, la comandamentele bazelor militare americane din Anglia și Turcia, în serviciile de informații și contrainformații dușmane, în principalele organizații și organe conducătoare ale emigrației reacționare române, cu scopul destrămării acestora, în importante instituții tehnico-științifice din Germania Occidentală, Anglia, Franța, S.U.A., Italia etc.

Analizându-se munca depusă de Direcția I în anul 1955, în lumina sarcinilor de mai sus, s-au obținut următoarele rezultate pozitive:

I. INFORMAȚII OBȚINUTE

a) În domeniul politic

Au fost obținute informații de valoare, care au fost înaintate conducerii Ministerului și apreciate ca importante, privind conferința Commonwealth-ului britanic, care a avut loc la începutul lunii februarie în Londra. Informațiile arătau contradicțiile dintre Anglia și unele țări din Commonwealth, în special cu India, privind poziția de adoptat față de agresiunea S.U.A. în Taiwan.

De asemenea, informații despre presiunile Angliei asupra Australiei și Noii Zeelande pentru a sprijini cu armata acțiunile militare din Malaya și despre manevrele ce tind la organizarea unui așa-zis sistem de apărare colectivă a Africii.

Despre conferința S.E.A.T.O. (pactul agresiv al Pacificului) care a avut loc la Bangkok, s-au primit informații privind divergențele între S.U.A. și Anglia.

Informații valoroase au fost obținute privitor la manevrele imperialiștilor din S.U.A. și Anglia, pentru sabotarea conferinței de la Bandung a țărilor Asiei și Africii prin intermediul delegațiilor filipineze și siameze.

Referitor la poziția țărilor capitaliste față de tratativele dintre U.R.S.S. și Austria pentru încheierea tratatului de pace, precum și manevrele ce se încercau de către Anglia și Germania Vestică, au fost obținute date importante.

Informații valoroase s-au obținut cu privire la poziția diplomației engleze în diferite etape și cu privire la cele mai importante probleme internaționale. S-au primit materiale strict confidențiale în legătură cu discuțiile dintre EDEN și NEHRU, înainte de vizita lui NEHRU în U.R.S.S. și după aceea. Aceste materiale au oglindit și poziția diplomației indiene în aceste probleme și au fost apreciate ca deosebit de interesante.

Cu ocazia Conferinței de la Geneva a șefilor guvernelor celor patru Mari Puteri, s-au obținut informații importante privind pregătirile și planurile puterilor occidentale, precum și poziția lor în legătură cu țările de democrație populară, Biroul Informativ și problema germană. De asemenea, au fost procurate și informații interesante privitor la poziția guvernului de la Bonn și a altor țări capitaliste față de Conferința de la Geneva.

Au fost obținute informații importante privind efectul în țările capitaliste al vizitei lui ADENAUER la Moscova. De asemenea, despre planurile guvernului vest-german și linia sa politică, adoptată față de U.R.S.S. și R.D.G. Informațiile au cuprins și date privind contradicțiile din sânul partidelor din Germania Occidentală legate de politica lui ADENAUER.

Informații valoroase s-au obținut referitor la intențiile strict confidențiale ale unor membri ai guvernului austriac privind poziția față de U.R.S.S., democrațiile populare și R.F.Germană, după semnarea tratatului de stat.

În legătură cu Conferința de la Geneva a miniștrilor de externe ai celor patru Mari Puteri, au fost obținute o serie de informații importante privind poziția țărilor occidentale.

b) În domeniul militar

S-au primit prin agentură informații de valoare privind organizația militară a Pactului Atlanticului de Nord, unele pregătiri și planuri ale acestei organizații îndreptate împotriva lagărului democratic.

Informații valoroase privind unele pregătiri militare în cadrul pactului agresiv al Pacificului.

S-au obținut informații apreciate ca interesante, privind o serie de stații radar, subterane și la suprafață, de pe coastele Angliei, organizarea lor interioară, asigurarea pazei, mijloace de recunoaștere, precum și despre dotarea tehnică a acestor stații.

Informații valoroase s-au obținut privitor la poziția unor baze aeriene S.U.A. în Anglia, crearea de noi baze militare de către S.U.A. în Europa și s-au primit informații importante despre manevrele militare organizate de Comandamentul NATO în Turcia, despre manevre militare ce au avut loc în Germania Occidentală, despre producția de arme și depozite de armament din Germania Occidentală etc.

Pe cale informativă a fost obținut un „ascunzător de flăcări”, întrebuințat la piese de artilerie și folosit de forțele armate ale NATO. Acesta a fost apreciat de forurile noastre competente, ca foarte important.

S-au mai obținut informații apreciate ca interesante, privind forțele armate ale Turciei, fortificațiile din Bosfor și aeroporturi, despre forțele armate ale Italiei, organizații austriece cu caracter militarist, precum și unele date despre forțele și bazele militare egiptene și israeliene.

Folosindu-se unele căi semioficiale, s-a reușit să se procure o serie de publicații militare cu caracter secret, privind dotarea și pregătirea forțelor armate ale S.U.A., precum și instrucția în școlile militare, materiale ce au fost apreciate ca bune.

c) În domeniul activității serviciilor de spionaj

S-au obținut informații valoroase privind activitatea serviciilor de spionaj și diversiune din Germania Occidentală, îndreptată împotriva R.P.R. și a R.D.Germane. Au fost obținute informații valoroase privind semnalarea trimiterii unor spioni în țara noastră, precum și despre unele acțiuni provocatoare ce se pregăteau împotriva membrilor oficiilor noastre diplomatice, care au putut fi astfel prevenite.

De asemenea, s-au obținut informații importante privind activitatea agenturii de spionaj a sașilor originari din România, care a permis identificarea unui număr de agenți în țară și străinătate, ce duc activitate de spionaj împotriva țării noastre.

Prin informațiile obținute de la agentură, au putut fi identificate unele centre de spionaj ale puterilor occidentale, îndreptate împotriva țărilor de democrație populară, din Viena, Salzburg, München, Berlin-Vest etc.

S-au obținut informații valoroase privind colaborarea informativă dintre Anglia și S.U.A. și țările Asiei de Sud-Est, care au aderat la S.E.A.T.O., identificându-se unele centre și școli de spionaj.

S-au obținut informații importante privind date și informații cu caracter militar, culese de serviciul de spionaj american, în probleme militare din R.P.R., privind organizarea și dislocarea unor unități militare, precum și fișe ale unor ofițeri comandanți de M.U.

d) In domeniul economic

S-au obținut informații de valoare privind poziția Angliei în tratativele economice cu R.P.R.

Informații interesante privind situația economică din Austria și relațiile cu alte state, precum și liberalizarea importului și exportului austriac, contradicțiile

economice între Anglia și Germania de Vest și o serie de alte date privind obiective economice importante ca „Autounion” din Germania, „A.E.G.”, fabrica de chimicale și explozibile din Italia, care prezintă și o importanță strategică.

De asemenea, informații de valoare au fost obținute privind câmpurile petrolifere descoperite în Germania Vestică, rezervele prevăzute și metodele de exploatare, informații prezentând și importanță strategică.

e) In domeniul tehnico-științific

Au fost obținute, prin agentură, un număr de 607 patente industriale, care au fost înaintate conducerii Ministerului, pentru a fi trimise instituțiilor de resort. Patentele au cuprins probleme importante, ca problema cauciucului sintetic, metode de preparare a materiei prime necesare la fabricarea de mase plastice, prepararea unor combustibili rezistenți la șoc, fabricarea catalizatorilor și modul de întrebuințarea lor și alte probleme la a căror aplicare lucrează institutele de cercetări din țara noastră. Unele patente, după ce au fost verificate, au putut fi aplicate cu succes în producție.

S-a obținut prin agentură o invenție în legătură cu un aparat de economisire a combustibilului la cazane, invenție care a fost aplicată cu succes la noi în țară.

A mai fost obținută invenția pentru menținerea lubrefiantului în stare lichidă la orice înălțime și temperatură pentru avioane cu reacție.

Menționăm că lucrările și materialele informative din domeniul tehnico-științific obținute prin organele noastre au contribuit, pe de o parte, la progresul cercetărilor ce se întreprind de instituțiile de resort, iar pe de altă parte, au confirmat unele rezultate obținute de cercetătorii noștri.

În afară de informațiile și lucrările cu caracter secret, s-au procurat numeroase lucrări documentare sau publicații semisecrete, care au fost apreciate ca folositoare.

*
* * *

În total, în cursul acestui an, Direcția I a înaintat conducerii M.A.I.:

În domeniul politic:

- 65 rapoarte speciale;
- 43 note cu caracter politic;
- 12 buletine informative.

În domeniul militar:

- 3 buletine informative tratând exclusiv probleme militare;
- 2 lucrări cu caracter militar;
- 7 note privind probleme militare;

În domeniul tehnico-științific:

- 607 patente;
- 8 lucrări privind metodele de fabricare a unor produse industriale;
- 21 note în legătură cu diverse materiale tehnice.

Diverse lucrări privind:

- servicii de informații (în total 5);
- emigrația română (în total 3).

II. DEZVOLTAREA AGENTURII

La începutul anului 1955, numeric, agentura Direcției I era de 104 agenți.

În cursul acestui an, s-au recrutat numai 16 agenți.

Cele mai importante recrutări din acest an sunt:

– Un agent cu legături directe la comandamentul NATO în Franța. Prin acesta avem perspective de a obține informații de valoare despre pregătirile militare ale blocului agresiv al Atlanticului de Nord și acțiunile subversive ce intenționează să le întreprindă împotriva țărilor lagărului democrat.

– Un agent cu posibilități de pătrundere între militarii forțelor S.U.A. cantonate în Anglia, în special la bazele aeriene americane. Agentul a început să dea informații importante privind locurile de dispersare a bazelor militare aeriene americane din Anglia.

– Un agent care lucrează la o societate comercială din Italia, legată de NATO, și care a început să procure informații interesante privind probleme de transport feroviar care au o importanță strategică.

– Un agent cu posibilități de pătrundere la conducerea Partidului Democrat-Creștin, la Ministerul Afacerilor Externe și la Ministerul Comerțului Exterior din Italia, care a și început să dea informații apreciate ca interesante privind frământările din Partidul Democrat-Creștin.

– A fost activizat un agent în R.F. Germană, care s-a dovedit a avea foarte bune posibilități informative în domeniul petrolului și care a dat informații valoroase. Acest agent are perspectiva de a fi numit într-o funcție importantă într-un sector al industriei petroliere, de unde va putea să ne procure informații prețioase industriei noastre petroliere.

– Un agent în Austria, care are posibilități de procurare a materialelor secrete de la serviciul de spionaj american, care privesc activitatea lor desfășurată împotriva R.P.R.

– Un agent în Argentina a început să procure documente originale privind decretele secrete ale guvernului argentinian. Acest agent are bune relații și la Ministerul Afacerilor Externe.

Dacă facem comparația recrutărilor din acest an cu cele făcute în 1954, rezultă că, numeric, s-au făcut numai 50% față de anul trecut, când au fost recrutați 30 agenți.

Cauzele acestei situații sunt:

Ritmul de muncă și calitatea agenților recrutați în 1954 s-au dovedit necorespunzătoare, deoarece ca rezultat al superficialității în studierea candidaților la recrutare, s-a infiltrat în rețeaua noastră un număr însemnat de agenți provocatori, dubli, balast etc.

În urma celor petrecute în rețeaua noastră de la Roma, unde s-au infiltrat 3 agenți provocatori, s-a trecut la verificarea individuală a întregii agenturi a Direcției, cu care ocazie s-au eliminat 52 agenți.

Ca învățământ în urma acestei verificări, a fost: stabilirea unor norme menite să ridice calitatea muncii în această privință, care trebuie să ducă la evitarea ușurinței dovedite anterior în munca de recrutare, dar care necesită un timp mai îndelungat în selecționarea și recrutarea agenturii.

În vederea pătrunderii în obiective importante, sunt în studiu birourilor și rezidențelor o serie de elemente cu mari perspective informative.

Astfel, menționăm:

– Două cazuri în studiu avansat, care lucrează în serviciul de spionaj american din Germania Vestică, unul din ei fiind responsabilul muncii informative a acestei organizații pentru R.P.R.

– Două elemente care lucrează la posturile de radio „Rias” și „Free Europe” din Germania de Vest, organizații care se ocupă special cu propaganda reacționară și spionaj împotriva țărilor lagărului democrat.

– Un element care lucrează în serviciul de contraspionaj din Berlin-Vest.

– Un ofițer, inginer-topograf, din armata franceză, cu bune posibilități informative.

– Un inginer-chimist de la Centrul de cercetări științifice din Paris.

– O ziaristă care are legături foarte bune la Direcția Presei din Ministerul de Externe francez.

– La Londra avem în studiu un ziarist, care lucrează la Secția de Propagandă a Partidului Laburist și a fost candidat în alegerile parlamentare.

– Soția unui fost colonel în armata engleză, care în prezent lucrează la Ministerul de Externe englez.

– Un studiu avansat, pregătit pentru a se trece la recrutare, avem în S.U.A., elementul având posibilități informative în rândul diplomaților țărilor capitaliste la ONU.

– De asemenea, avem în studiu un element cu posibilități de pătrundere la biblioteca Congresului.

– Tot în S.U.A. avem în studiu un element cu posibilități în domeniul fizicii nucleare.

– În Argentina avem în studiu logodnica unui diplomat argentinian.

– Un studiu avansat avem asupra soției unui militar american în Turcia.

- Un ofițer din armata turcă.
- În Israel, din studiile mai avansate, menționăm cazul unei ziariste, care are relații printre diplomații capitaliști din Israel.
- Studiul unui element, consulul onorific al unui stat capitalist, care are relații de seamă printre diplomații din Israel.
- Un colonel în armata Israelului.

Sunt în pregătire o serie de acțiuni pentru luarea legăturii cu unele elemente care au fost agenți ai organelor de securitate R.P.R. și care au plecat în străinătate, în prezent aflându-se în Israel, Italia etc.

În Centrală sunt pregătiți o serie de agenți cu posibilități de muncă în străinătate, ce urmează să fie trimiși cu sarcini informative în Germania și Austria.

Un element cu posibilități de pătrundere la Vatican este în pregătire și urmează să fie trimis în obiectiv.

Un element urmează să fie trimis în Israel, iar alte trei în S.U.A.

În afara acestor cazuri, sunt încă studii interesante atât la rezidențe, cât și la birourile din Centrală.

III. REZULTATELE OBTINUTE ÎN MUNCA DUSĂ PE LINIA EMIGRAȚIEI REACȚIONARE ROMÂNE

a). Informațiile obținute, privind activitatea fugarilor și a organizațiilor acestora, au dus la o cunoaștere mai precisă a situației în rândurile emigrației, făcând astfel posibilă elaborarea unor planuri concrete de pătrundere informativă și a unor acțiuni de descompunere.

Am primit materiale informative cu privire la situația reală în sânul emigrației române din mai multe țări (Germania Occidentală, Franța, Austria etc.), în urma emiterii de către statul nostru a Decretului de amnistiere și repatriere. Aceste informații au oglindit și starea de spirit din diferite cercuri ale emigrației, semnalându-ne și acțiunile organizate de vârful fugare pentru contracararea măsurilor luate de noi. De asemenea, ni s-au semnalat unele elemente de vârf din sânul emigrației, care și-au manifestat dorința de a se repatria.

Au fost semnalate elemente pregătite în școlile de spionaj și care au fost trimise în R.P.R. Exemplu grupul de spioni GAINA-ZUS.

Organele noastre au primit mai multe informații valoroase, privind, în special, activitatea organizațiilor și grupărilor emigrației române din Germania Occidentală, precum și a vârfurilor acestor organizații. Așa, spre exemplu, unele informații au cuprins date complete în ceea ce privește cadrele conducătoare ale organizațiilor fugarilor români și Volksdeutsche.

S-au primit informații destul de valoroase și în ceea ce privește activitatea vârfurilor din „C.N.R.” și „Liga Românilor Liberi”. De asemenea, s-au cules informații în legătură cu conferința emigranților de la Strasbourg, despre frământările din cadrul grupului militar român fugar (VASSIU, NEFERU, OPRAN, gen. PETRESCU etc.).

b). Agentul „LUNGU”, membru influent al grupului parlamentar român, a primit sarcina de a influența această organizație pentru a duce acțiuni împotriva „Comitetului Național Român”, aceasta cu scopul adâncirii contradicțiilor din rândul conducătorilor emigrației și dezbinării organizațiilor lor.

De asemenea, au fost determinate, prim munca organelor noastre, unele elemente din emigrație să se întoarcă în țară, printre care: lt.col. BAIULESCU STELIAN, cpt. DREVE GHEORGHE, avocat CRIȘAN ALEXANDRU și studentul IUSKO IOAN. S-au luat măsuri pentru aducerea și a fostului mitropolit VISARION PUTU.

În vederea descompunerii emigrației reacționre, s-au luat unele măsuri organizatorice.

Astfel, în baza Hotărârii Biroului Politic al C.C. al P.M.R., se lucrează la organizarea unui comitet de repatriere al emigranților români.

c). În vederea dezvoltării muncii informative în rândul emigrației, sunt în studiu o serie de elemente cu importante posibilități. Astfel:

– „IULIAN”, conducător legionar din Germania Occidentală, care se ocupă cu munca de spionaj împotriva R.P.R.

– „COSTICĂ”, unul din conducătorii unei organizații importante din Germania Occidentală, care se ocupă cu spionaj împotriva R.P.R.

– „SABIN”, președintele unei asociații de fugari din Germania Occidentală și

– „WALTER”, membru în conducerea organizației Volksdeutsche din Austria.

d). Au fost pregătite în țară 5 elemente, urmând să fie trimise în exterior cu misiuni informative.

IV. REZULTATE OBȚINUTE PE LINIE CONTRAINFORMATIVĂ

În luna mai 1955, s-a organizat în cadrul Direcției noastre Serviciul Contrainformativ, cu sarcina de a asigura securitatea oficiilor diplomatice, a personalului român în străinătate, a materialelor secrete, precum și urmărirea personalului autohton, pentru a preîntâmpina pătrunderea dușmanului. Serviciul mai are sarcina de a verifica delegațiile din R.P.R. ce urmează să fie trimise în străinătate, precum și organizarea muncii contrainformative în rândul coloniei române din U.R.S.S.

În baza sesizărilor rezidențelor și a informatorilor Serviciului Contrainformativ, a fost descoperit faptul că șoferul legației Tel-Aviv și curierul

legației din Teheran, ambii angajați autohtoni, au fost recrutați de către serviciile de contraspionaj respective în scopul culegerii de informații din cadrul legației.

Au fost elaborate instrucțiuni către toate rezidențele privind sarcinile contrainformative.

De asemenea, s-a organizat trimiterea a două echipe de control pentru depistarea instalațiilor de ascultare secretă introduse de serviciul contrainformativ dușman. Au fost executate controale tehnice la oficiile din Copenhaga, Londra, Roma, Cairo, Tel-Aviv, Teheran, Istanbul și Ankara. Echipele trimise au constatat faptul că la Londra și Roma telefoanele erau prelucrate special pentru a fi folosite la interceptarea permanentă a convorbirilor din camerele unde erau instalate. S-au luat măsuri și au fost schimbate telefoanele cu aparate aduse din țară, atât la Londra și Roma, cât și la Cairo, Stockholm, Tel-Aviv, Teheran, Istanbul și Ankara.

La oficiile Londra, Paris, Roma, Cairo, Tel-Aviv, Teheran, Istanbul și Ankara au fost instalate sisteme de alarmă cu sonerii puternice.

A fost trimisă o echipă pentru schimbarea cheilor la casele de fier de la oficiile Londra, Washington, Buenos-Aires, Paris și Viena.

Până în prezent, pentru munca contrainformativă au fost recrutați un număr de 8 informatori la oficiile unde nu avem rezidenți: Finlanda, Suedia, Danemarca, Teheran, Berna, Bombay, Haga și Bruxelles. Este în pregătire recrutarea a încă 4 informatori.

V. MĂSURI PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA MUNCII

În vederea îmbunătățirii muncii din cadrul Direcției I și pentru a obține informații valoroase din obiectivele fixate, în cursul anului s-au luat o serie de măsuri operative și organizatorice, astfel:

Pentru a elimina elementele dubioase, fără perspective în muncă, sau care nu au dat nici un rezultat, Direcția noastră a trecut în cursul anului 1955 la curățirea agenturii și a elementelor în studiu.

În acest scop, s-a analizat situația fiecărui agent cât și a elementelor în studiu. Drept rezultat al acestei analize, au fost abandonati în total 50 din agenți și 71 elemente în studiu.

Majoritatea elementelor abandonate au constituit, pentru Direcția noastră, un balast și au încărcat aparatul nostru în mod inutil, cu o cantitate considerabilă de muncă administrativă și operativă.

Ca urmare a acestei acțiuni de curățire a agenturii noastre, s-a putut trece la aprofundarea studiilor în legătură cu elementele cu perspective reale, precum și la o mai intensă verificare și dirijare a agenților existenți.

În vederea îmbunătățirii muncii cu agentura existentă și dirijarea agenților spre obiective mai importante au fost întocmite planuri concrete de verificare și folosire pentru fiecare element.

Totodată, au fost luate măsuri pentru asigurarea securității muncii cu agentul, dându-se instrucțiuni de felul cum să fie păstrată conspirativitatea legăturilor cu agentura.

O altă măsură importantă în vederea prevenirii unor lipsuri și greșeli, a fost instructajul făcut în cadrul serviciilor, în legătură cu problema adâncirii studiilor. În această privință, fiecare lucrător operativ a fost instruit în mod concret în legătură cu cazurile pe care le-a avut în sarcina sa.

În această direcție s-au luat măsuri și pentru cunoașterea legăturilor elementelor în studiu. S-au dat dispoziții de felul în care trebuiesc verificate și urmărite persoanele cu care sunt în legătură elementele luate în studiu.

*
* * *

O măsură importantă luată în cursul acestui an a fost aceea a punerii ordinii în păstrarea documentelor secrete, a întocmirii dosarelor și a evidenței lor, cum și prin organizarea întregii evidențe operative pe Direcție. Ca urmare a muncii depuse, au fost luate în evidența operativă cca 30.000 de elemente dușmănoase, s-au întocmit dosare de urmărire individuale și de grup și s-au luat în evidență organizațiile dușmănoase ce activează împotriva R.P.R. Drept rezultat al acestei acțiuni, există în prezent posibilitatea urmăririi dușmanilor, precum și o urmărire a elementelor dubioase și a elementelor ce reprezintă interes operativ. Totodată, este asigurat materialul informativ și lucrările Direcției I, existând o evidență a documentelor, care toate sunt îndosariate, numerotate și înregistrate.

Concomitent cu această muncă, s-au întocmit dosare pentru principalele obiective și au fost repartizate obiectivele pe lucrătorii operativi, atât în Centrală, cât și la rezidențe, pentru concentrarea eforturilor de a pătrunde informativ.

În același timp s-au precizat obiectivele muncii informative în țările în care avem agentură și fiecare lucrător operativ a primit sarcini precise în vederea studierii obiectivelor repartizate. În cadrul acestor munci, s-a sistematizat întregul material documentar complet, organizând, în același timp, o evidență practică, după metode noi.

O metodă nouă în vederea îmbunătățirii muncii de descoperire și cunoaștere a activității elementelor dușmănoase, precum și a cercurilor, grupărilor, organizațiilor care duc o activitate subversivă sau ostilă față de R.P.R. a fost întocmirea unor dosare de urmărire informativă. Prin aceasta s-au putut concentra informațiile și datele obținute în legătură cu elemente dușmănoase sau organizații.

Pentru un control mai temeinic al muncilor executate la rezidențe, precum și pentru o îndrumare mai vie, în cursul acestui an au fost chemați la Centrală mai mulți rezidenți și lucrători operativi. Cu această ocazie, la Centrală cu acești tovarăși s-au analizat în mod concret toate cazurile importante la care lucrează rezidențele respective, precum și întreaga muncă, dând, în același timp, instrucțiuni cu privire la continuarea acțiunilor pe teren. Astfel, de exemplu, au fost chemați în țară, pentru raport, trei lucrători operativi de la rezidența din Berlin, doi de la rezidența Londra, cum și alți lucrători operativi. Pentru același scop au fost chemați și rezidenții din Turcia, Austria, S.U.A., Anglia, Germania, Italia și Franța. În urma analizei activității acestor cadre, au fost scoase la iveală lipsurile constatate în muncă și li s-au dat sarcini și îndrumări pentru lichidarea lor.

Pentru îmbunătățirea muncii și remedierea lipsurilor constatate la rezidențe, conducerea Direcției a mers pe teren și a analizat la fața locului activitatea, dând instrucțiuni concrete în muncă. Astfel, șeful Direcției a controlat 2 rezidențe, iar locțiitorii săi toate celelalte rezidențe.

Pentru efectuarea unor recrutări importante și reluarea legăturii cu elemente din obiective însemnate, au fost trimise în străinătate colective formate din cadre calificate, care au acționat cu rezultate pozitive după planurile stabilite la Centrală.

Pentru asigurarea securității agenturii, pentru educarea acesteia, printr-o retribuție bănească în mod just, au fost elaborate instrucțiuni financiare în baza cărora se reglementează cheltuirea fondurilor operative.

Totodată, prin aceste instrucțiuni financiare, s-a asigurat un control asupra lucrătorilor operativi privind modul cum cheltuiesc banii. În urma acestei măsuri, au fost cazuri de imputări ale sumelor cheltuite nejustificat. În felul acesta s-a asigurat și un sistem unic de decontare lunară, având astfel o evidență clară a fondurilor și cheltuielilor operative ale Direcției.

În urma atacului de la Berna, pentru asigurarea securității materialelor ce se transmit între Centrală și rezidențe prin curieri diplomatici, au fost întocmite și introduse în viață instrucțiuni speciale. Ele cuprind și precizări privitoare la păstrarea materialelor informative și a documentelor la rezidență în condiții de o mai bună securitate.

Ca urmare a ordinului ministrului Afacerilor Interne dat în vederea dezvoltării posibilităților de selecționare de elemente din țară, care pot fi folosite în munca Direcției I, direcțiile regionale M.A.I. au întocmit și înaintat un număr de fișe în acest scop.

Pentru înlesnirea căutării sistematice a elementelor corespunzătoare muncii informative în străinătate, în acele regiuni unde au existat posibilități reale în această privință, au fost create – în total – 10 birouri regionale. Birourile au înaintat Centralei un număr de cazuri dintre care unele prezintă interes operativ.

Una din măsurile luate a fost rechemarea lucrătorilor operativi necorespunzători pentru munca informativă. Unii dintre aceștia au fost scoși din cadrul Direcției pentru atitudinea nejustă față de muncă, pentru lipsă de rezultate, pentru comportări incompatibile ofițerilor de securitate și lipsa unor calități necesare în munca operativă externă.

Ca cele mai caracteristice cazuri arătăm pe:

– Maior FIRU SORIN, fost rezident la Paris, unde timp de 5 ani el, personal, nu a făcut nici un fel de recrutare, a introdus un spirit de totală nepreocupare și ignorare a executării ordinelor. A practicat metode nepermise în munca cu agentura, ca: chemări prin telefon la întâlniri, amenințări, retribuire exagerată a unor agenți, ceea ce a dus la descompunerea colectivului ce-l conducea, cum și a unor agenți.

– Cpt. HOLTER ERVIN, ajutor de rezident în Italia, care, în 5 ani, nu a avut nici un fel de rezultate pozitive pe linia muncii informative. Nefolosind metode juste în munca cu agentura, a făcut posibil să pătrundă în rețeaua informativă câteva elemente, care s-au dovedit a fi provocatori. A pierdut unele materiale informative date de un agent.

– Lt.maj. CHIRILESCU ILIE, lucrător operativ la rezidența Londra, timp de 4 ani nu a făcut nici o recrutare, iar cu agenții care i s-au predat, a folosit procedee nepermise, punându-i în situația de a-și pierde orice încredere în organele noastre. Exemplu: unui agent, la întrebarea pusă de a-i recomanda de ce probleme să se intereseze a le rezolva, îi răspunde: „să aducă formula prin care s-ar putea înlătura ceața de deasupra Londrei”. Toată preocuparea sa a fost numai de a se achita de sarcinile muncii de acoperire pe linia M.C.E.

– Lt.maj. SCORNEA CONSTANTIN, lucrător operativ în rezidența Istanbul, numai în 3 luni de la ajungerea la post, a fost nevoit a fi rechemat deoarece s-a „împrietenit” cu unii comercianți, suspectați ca agenți ai serviciului de contrainformație, care i-au făcut cadou o motocicletă. A comis în același timp și alte abateri.

Din cauza serioaselor lipsuri de rezultate în muncă, au fost înlocuiți rezidenții din Austria, Franța, Anglia și Berlin.

Înainte luării acestor măsuri, lucrătorilor respectivi li s-a dat ajutor în Centrală, cât și la rezidențe, timp de ani de zile, prin analiza activității lor, măsuri de sancționare și directive practice în muncă.

Măsuri asemănătoare au fost luate și asupra lucrătorilor operativi necorespunzători din Centrală, îndepărtându-se din cadrul Direcției, în anul 1955, un număr de 84 elemente, ceea ce reprezintă 30% din efectivul Direcției.

VI. SITUAȚIA REZIDENȚELOR

În momentul de față, noi avem rezidențe în 10 țări capitaliste cu următoarele efective:

Nr. crt.	Țara	Nr.lucrătorilor operativi	Nr. radiotele-grafiștilor	Nr. șoferilor
1.	S.U.A.	2	1	–
2.	Argentina	2	1	–
3.	Anglia	5	1	1
4.	Franța	5	1	1
5.	Italia	3	1	1
6.	Austria	6	1	1
7.	Germania			
	-Berlin	3	1	1
	-Frankfurt/Main	2	–	1
8.	Turcia			
	-Istanbul	2	1	1
	-Ankara	1	–	–
9.	Israel	4	1	1
10.	Egipt	1	1	–
Total:		36	10	8

Total general: 54

Am prevăzut înființarea de noi rezidențe în următoarele țări: Belgia, Olanda, Elveția și Siria. Rezidența din Siria ar urma să cuprindă și Libanul, unde avem 4 agenți.

Schema de încadrare a rezidențelor pentru viitor, care prevede mărirea efectivului, a fost înaintată separat.

VII. LIPSURI

Cu toate rezultatele pozitive obținute și măsurile luate pentru îmbunătățirea activității noastre, nivelul muncii Direcției a rămas în urma sarcinilor ce ne-au fost trasate.

Informațiile obținute în cursul anului curent n-au fost, în totalitatea lor, din obiectivele și de valoarea fixată.

Nu am reușit să informăm în suficientă măsură conducerea guvernului asupra intențiilor și planurilor imperialiștilor îndreptate împotriva noastră, pentru a le

preîntâmpina și contracara la timp. N-am obținut suficiente informații asupra activității serviciilor de spionaj străine îndreptate împotriva țării noastre.

N-am reușit să creăm, în raport cu necesitățile, o agenție capabilă, cu ajutorul căreia să pătrundem în importante obiective politice, militare și tehnico-științifice, de unde să procurăm informații secrete și de valoare.

În urma verificării și excluderii elementelor necorespunzătoare din rețeaua informativă, a rămas un număr de 52 agenți. Dintre aceștia numai 18 se află în obiective importante și cu posibilități reale de muncă informativă.

Au fost recrutate, în anul în curs, puține elemente din obiective importante, iar în unele rezidențe și birouri ca: Germania, Austria, Israel, n-au recrutat nici un agent, deși au existat condițiuni favorabile muncii noastre în țările respective.

Datorită faptului că majoritatea lucrătorilor n-au experiență în munca operativă, pregătirea lor generală fiind la un nivel scăzut și nefiind suficient ajutați de conducere, șefi de servicii și birouri, aceștia s-au orientat în munca de selecționare, nu către elementele autohtone și de vârf, ci către elemente periferice, accesibile nivelului lor.

Din această cauză, în urma verificărilor efectuate, s-a trecut la abandonarea a 50% din informatori.

Tot datorită acestei cauze, precum și superficialității și lipsei simțului de răspundere a unor lucrători operativi, dușmanul a reușit, în unele cazuri, să se introducă în rețeaua noastră informativă, să organizeze provocări cu răsunet în presă, acțiuni ce au adus prejudicii politice Statului nostru, îngreunând, în același timp, desfășurarea muncii operative în străinătate.

Astfel de lipsuri am manifestat în munca noastră la Stockholm.

În dirijarea agenției se constată, încă, serioase lipsuri. Necunoscând în toate cazurile posibilitățile agenților, aceștia au fost slab dirijați și au obținut informații slabe, iar uneori fără valoare.

Din cauza unor tergiversări nejustificate în definitivarea studiilor unor elemente, au fost pierdute condițiile prielnice recrutărilor cu toate consecințele ce decurg – pierderea surselor de informare, a timpului întrebuințat.

Datorită aceluiași cauze, unii agenți valoroși, recrutați și folosiți în munca informativă în țară, o perioadă îndelungată de timp, n-au fost trimiși în străinătate.

Așa se prezintă, spre exemplu, situația agentului „MITICĂ”, programat de mult să fie scos clandestin din țară, care și până în prezent se află în țară.

La unii lucrători operativi din cadrul rezidențelor au fost înregistrate o serie de încălcări ale ordinelor Centralei, privitoare la legile de bază ale muncii noastre: vigilență și conspirativitate.

S-au subapreciat posibilitățile de pătrundere ale dușmanului în oficiile și rețeaua noastră. În unele rezidențe, mult timp a dăinuit părerea cum că lucrătorii noștri nu sunt urmăriți de serviciile dușmane, din care cauză n-a fost făcut control

înaintea întâlnirilor, s-a folosit telefonul pentru chemarea agenților la întâlnire etc. Unii dintre lucrătorii operativi s-au acoperit cu muncile pe linie M.A.E. și M.C.E., neexecutând sarcinile informative cu care au fost trimiși.

Birourile 1 din regiunile M.A.I. n-au fost suficient ajutate și îndrumate în munca de selecționare, studiere de elemente în vederea recrutării, lipsindu-le de un control și sprijin organizat din partea Direcției.

De asemenea, directorii din regiuni manifestă lipsuri în conducerea acestor birouri.

Lipsurile arătate mai sus sunt în mare parte rezultatul lipsurilor mele personale, deoarece am admis să se lucreze atât de superficial în domeniul recrutării, dirijării agenturii și altele.

La baza acestor lipsuri ale mele n-a stat altceva decât dorința de a îndeplini sarcinile trasate de conducerea Ministerului. Faptele însă au dovedit că pentru o bună îndeplinire a sarcinilor, nu este suficientă numai dorința, ci este nevoie și de metode juste în muncă, exigența față de mine însumi, precum și față de subalterni.

Analizând munca din trecut, am tras învățăminte că pentru viitor trebuie schimbate metodele de muncă, luând măsuri practice de îmbunătățire a ei. Printre aceste măsuri în primul rând trebuie să fie rezolvată situația cadrelor.

VIII. SITUAȚIA CADRELOR

Una din cauzele lipsurilor și greutăților desfășurării muncii Direcției a fost și nerezolvarea corespunzătoare a problemei cadrelor.

În acest an au fost încadrați în Direcție, la munca operativă, 74 de ofițeri, aduși din alte direcții ale M.A.I.

Dintre aceștia, 37 ofițeri provin din trupele de grăniceri și din sectoarele administrative, neavând deci nici un fel de pregătire pentru munca operativă.

Numai 8 dintre ei au studii superioare, 32 au absolvit școli medii, iar 36 au numai școli elementare.

Nici unul nu cunoaște în mod satisfăcător vreo limbă străină, care să o poată folosi în muncă, 20 având doar oarecari cunoștințe în această privință.

Ca vârstă, 60 sunt între 25 și 28 ani.

Avându-se în vedere lipsa de pregătire profesională în general la unii tovarăși, precum și necunoașterea muncii de informații externe de către toți tovarășii nou încadrați, s-au organizat cursuri profesionale.

Astfel, a funcționat în Direcție un curs de pregătire profesională de 6 luni, pentru 43 de ofițeri aduși la începutul acestui an, iar în prezent este organizat, pentru ceilalți ofițeri încadrați ulterior, un curs de 3 luni.

Întrucât la aproape tot efectivul Direcției sunt încă lipsuri serioase în pregătirea ofițerilor, am luat o serie de măsuri:

– Au fost selecționați 20 de ofițeri care au fost trimiși în Uniunea Sovietică la un curs de specializare de un an de zile.

Cu aceștia s-a organizat, în prealabil, un curs de studiere a limbii ruse de 5 luni de zile.

– În prezent, au fost selecționați, pentru a fi trimiși în anul viitor în U.R.S.S., alți 20 de ofițeri, care au fost scoși din muncă și studiază limba rusă, continuând și studiul limbii străine.

– Sunt organizate cursuri de studiere a principalelor limbi străine, necesare muncii, având 84 ofițeri încadrați la aceste cursuri.

– S-au luat măsuri de aplicare a ordinului ministrului Afacerilor Interne, privind necesitatea asigurării pregătirii de bază a cadrelor, înscriindu-se la învățământul de stat tovarășii ce nu au studii elementare și medii.

Au fost înscriși din Centrală 34 ofițeri pentru studii elementare și 85 pentru studii medii. Pentru sprijinirea lor, au fost organizate cursuri de pregătire cu profesori selecționați din cadrul Direcției.

Toate aceste măsuri ajută la îmbunătățirea nivelului de pregătire a cadrelor, însă problema încadrării Direcției cu cadre corespunzătoare rămâne încă nerezolvată. Dăm câteva cifre, pentru exemplificare :

În munca operativă din Centrală și la rezidențe, sunt astăzi 161 de ofițeri, lipsind față de schemă 116 ofițeri. Din această cauză nu este înființat, nici în prezent, Serviciul tehnico-științific, a cărui lipsă este resimțită în muncă. De asemenea, nu a fost creat biroul pentru însoțirea delegațiilor pe linie contrainformativă*.

Menționăm că lipsesc cadre pentru munci de răspundere în Centrală și rezidențe. Astfel, lipsește șef de serviciu la Franța-Italia, rezidenți în Italia, S.U.A., Argentina și Egipt. Din cei 161 ofițeri existenți, 24 au vârsta între 20-25 ani, iar 91 între 25-30 ani. Numai 19 au școli superioare, iar 59 au școli medii, restul de 83 au doar școli elementare.

Subliniem că deși există Hotărârea Secretariatului C.C. P.M.R. din 1951, care prevedea repartizarea a 40 de oameni anual Direcției noastre, cum și Hotărârea Biroului Politic al P.M.R. din 1955, de a fi repartizați Direcției un număr de 100 tovarășii cu studii superioare și care să cunoască bine o limbă străină, cu experiență și pregătire politică și organizatorică, până în prezent nu am primit nici un tovarăș dintre aceștia.

Datorită lipsurilor de cadre arătate, a scoaterilor de ofițeri din Direcție și a slabului nivel de pregătire a majorității ofițerilor Direcției, am fost nevoiți să facem numeroase schimbări și mutări de cadre în Centrală și la rezidențe, fluctuație care a dăunat muncii.

* Pe marginea acestui pasaj, un cadru din conducerea Ministerului Afacerilor Interne notează: „Dece”.

O problemă care a creat greutatea cadrelor Direcției și aducerii unor cadre noi din provincie a fost lipsa de locuințe. Deși Direcția a făcut eforturi să rezolve această problemă, avem și în prezent 62 de ofițeri fără locuințe, dintre care 37 sunt familisti cu copii, 17 familisti fără copii și 8 care vor să se căsătorească, dar nu au locuințe.

Mulți dintre aceștia sunt despărțiți de familiile lor, care se găsesc în provincie de luni de zile.

La acțiunile întreprinse pentru îmbunătățirea muncii, pentru întărirea vigilenței și disciplinei lucrătorilor operativi, pentru ridicarea nivelului de pregătire și a spiritului de luptă al ofițerilor, un aport prețios a adus organizația de bază-partid.

În ședințe ale organizației de bază, au fost discutate atitudinile nejuste ale unor ofițeri, membri de partid, care au comis abateri grave de la disciplina și morala de partid.

S-au făcut prelucrări de referate și s-a analizat munca comuniștilor din unele birouri și servicii, cu scopul îmbunătățirii muncii și lichidării atitudinilor nejuste.

Cu toate acestea, organizația de bază a P.M.R. din Direcție nu a fost mobilizată în măsură suficientă de către Biroul organizației de bază și nici ajutată de Comitetul de partid pe minister să contribuie mai larg la lichidarea lipsurilor ofițerilor și la întărirea răspunderii lor față de muncă.

*
* *

Prin aplicarea măsurilor de ordin operativ și organizatoric, s-au pus bazele unor noi metode de muncă și s-au creat premisele desfășurării muncii informative în viitor, în mai bune condițiuni.

Pentru obținerea de rezultate mai bune și pentru o grabnică lichidare a lipsurilor, propunem:

1. Conducerea Ministerului să dea dispoziții Direcției de Cadre, să completeze, până la 31 decembrie 1955, prevederile schemei de încadrare a Direcției cu cadre corespunzătoare criteriilor stabilite prin Hotărârea Biroului Politic al C.C. P.M.R.

În acest scop, rugăm a se interveni și la conducerea Partidului, spre a se da dispoziții Secției administrativ-politice a C.C. P.M.R., care să ia măsuri corespunzătoare de aplicare a Hotărârii Biroului Politic al C.C. P.M.R. privitor la repartizarea celor 100 cadre stabilite pentru Direcția I.

2. Să se dea dispoziții Direcției de Cadre ca să organizeze, pe lângă școala de limbi străine a Ministerului, cursuri speciale de pregătire intensivă pentru ofițerii Direcției noastre.

3. Să se aprobe crearea unei școli de calificare profesională de un an, la care se vor preda și limbi străine, cu un efectiv de 40 tovarăși.

4. Să ne fie repartizat un număr de 4 cadre cu munci de răspundere din Minister, pentru a fi trimiși în S.U.A., Italia, Argentina și Egipt, în calitate de rezidenți.

5. Rugăm conducerea Partidului a ne repartiza un număr de tehnicieni pentru Serviciul tehnico-științific, prin care să avem legături directe cu Academia R.P.R. și institutele de cercetări științifice ale Academiei în domeniile petrolului, chimiei, fizicii nucleare, electrotehnicii și metalurgiei, precum și cu ministerele respective. Această legătură ne este necesară în scopul cunoașterii problemelor tehnico-științifice ce interesează Statul nostru, pentru a putea dirija agentura spre obținerea informațiilor necesare, precum și pentru a avea la timp aprecierea materialelor furnizate.

6. Pentru ridicarea simțului de răspundere la rezidenții noștri, rugăm ca unul din tovarășii secretari ai Partidului nostru, să stea de vorbă cu ei la plecare și la venire în țară.

7. Prin organele de resort, să se dea dispozițiuni Sfatului Popular al Capitalei, să ne pună la dispoziție spațiul locativ pentru cei 62 ofițeri din Direcție, fără locuințe. De asemenea, să se asigure locuințe pentru cadrele noi ce ne vor fi repartizate.

ȘEFUL DIRECȚIEI I,

General-maior
Vâlcu Vasile

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. - Cămară, dosar 83/1955, f. 13, 44, 56-59, 101-125.